

Historiografie a didaktika

Mgr. et Mgr. Marek Fapšo, Ph.D.

Anotace

Diplomový seminář se profiluje jako teoreticko-metodologický, to znamená, že směřuje k reflexi původu a povahy historické vědy a zároveň reflektuje i její možné aplikace v praxi. Jeho náplň a zaměření lze rozdělit na tři pilíře:

- 1) **Dějiny dějepisectví.** Historická věda má svou vlastní historicitu, své vlastní dějiny. Výzkum je v tomto směru zaměřen na institucionální, myšlenkový i personální vývoj dějepisectví v českých zemích od konce 18. století do současnosti. Poznání dějin vlastního oboru pomáhá lépe vnímat jeho současné limity i možnosti.
- 2) **Didaktika.** Jednou z rolí historika/historičky je vzdělávat společnost, přičemž nejvýznamnější formou této činnosti je učitelství. Seminář v tomto směru otevírá prostor pro výzkum dějepisně-didaktických otázek jak v rovině teoretické, tak i v oblastech empirického výzkumu.
- 3) **Metodologie.** Každá věda, i ta historická, vychází z více či méně reflektovaných teoretických základů, které formují její povahu. Filozofie dějin, teorie moderní vědy, otázka možností lidského poznání – to vše svírá a zároveň podporuje dějepisectví, jehož jsme součástí.

Všechny tři pilíře, i přes svá specifika, spojuje dohromady schopnost sebereflexe vlastní situace a z ní vyplývajících možností. Teorie a metodologie dějepisectví není jen pobočným výhonkem „skutečné“ vědy, ale naopak integrální součástí všech jejích částí.

Podmínky zakončení předmětu

Zápočet bude udělen za aktivní účast na semináři včetně jednoho ústního vystoupení vycházejícího z části připravované závěrečné práce či ze studia konkrétní literatury.

Zkouška bude udělena na základě rozpravy vedené nad písemnou prací (část závěrečné práce, připravovaný článek apod.).

Základní literatura

Zdeněk BENEŠ, *Historický text a historická kultura*, Praha 1995

Stefan BERGER - Heiko FELDNER - Kevin PASSMORE (edd.), *Jak se píšou dějiny: teorie a praxe*, Brno 2016

Marc BLOCH, *Obrana historie aneb Historik a jeho řemeslo*, Praha 2011

Peter BURKE, *Francouzská revoluce v dějepisectví: škola Annales (1929-1989)*, Praha 2004

Peter GAUTSCHI, *Geschichte lehren. Lernwege und Lernsituationen für Jugendliche*, Bern 1999

Jan HORSKÝ, *Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním*, Praha 2009

Jan HORSKÝ – Lucie STORCHOVÁ (edd.), *Paralely, průsečky, mimoběžky: Teorie, koncepty a pojmy v české a světové historiografii 20. století*, Ústí nad Labem 2009

Georg IGGERS, *Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivy k postmoderní výzvě*, Praha 2002

Viliam KRATOCHVÍL, *Metafora stromu ako model didaktiky dejepisu*, Raabe 2019

František KUTNAR – Jaroslav MAREK, *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví: od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století*, Praha 2009

Jörn RÜSEN, *Historik: Theorie der Geschichtswissenschaft*, Köln 2013

Peter SEIXAS - Tom MORTON, *The Big Six. Historical Thinking Concepts*, Nelson Education 2013

Lucie STORCHOVÁ (ed.), *Koncepty a dějiny: proměny pojmů v současné historické vědě*, Praha 2014